

31.3.2014

Pyhäjärven kaupunki
Ollintie 26
86800 PYHÄSALMI

valtiovarainministerio@vm.fi

Lausunto peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta

1. Esityksen vos -muutos Pyhäjärven kannalta

Esityksen valtionosuuslaskelmat on päivitetty vuoden 2014 vos – määrien tasolle. Pyhäjärven kaupungin osalta esityksen mukainen valtionosuus vähenee nykyisestä 18 631 037 eurosta 18 598 033 euroon. Vähennys on 33 005 euroa, eli kuusi (6) euroa / asukas.

Kun vos – päätöksillä vuodesta 2012 on aiheutettu jo sisällä olevaa kunnallisveron korotuspainetta yli kahdella prosenttiyksiköllä on vähäinenskin esityksen mukainen valtionosuuden vähennys kuntatalouden kannalta haasteellinen.

Kaivostoiminnan loppuminen paikkakunnalla viiden vuoden sisällä aiheuttaa lisäksi suuren rakennemuutoksen, minkä seurauksena paikkakunnalle jää 500 htv:n vajuus, 28 miljoonan palkkatulovajaus ja noin seitsemän miljoonan verotulovajaus.

2. Kriteerit ja niiden painot Pyhäjärven kannalta

Nivala-Haapajärven seutukunnan kunnista Pyhäjärvellä jo ennestään on suurin yli 65-vuotiaiden väestöosuus, 26,6 %, kun osuus Haapajärvellä on 19,0 %, Kärsämaellä 22,7 %, Nivalassa 17,7 % ja Reisjärvellä 21,8 %.

Pyhäjärven kaupunki pitää hyvänä, että painoarvoltaan merkittävimpänä määräytymistekijänä säilytetään kunnan ikärakenne, vaikka sen painoarvo-osuus väheneekin 82,3 % 70,4 %:iin ja vaikka siirrytäänkin yhteen ikärakenneluokitukseen. THL:n ja VATT:n tutkimusten ja selitysten mukaiset uuden ikärakenneluokituksen painot eivät tee oikeutta kunnille, kuten Pyhäjärvi, joilla yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä on suuri.

Vanhusvoittoinen ikärakenne korreloi usein sairastavuuden ja työttömyysasteen kanssa, joten myös niiden määräytymistekijöiden laskennalliset kustannukset kunnissa ovat laskennallisia kustannuksia suuremmat.

3. Rakennemuutos määräytymiskriteeriksi

Globaalin maailmantalouden, finanssikriisien ja teknisen kehityksen vaikutuksesta ja, kuten Pyhäjärvellä yli puolivuosisataa jatkuneen kaivostoiminnan loppuminen aiheuttavat jopa ammattialojen häviämistä. Rakennemuutokset aiheuttavat suuria sopeutumisvaikeuksia vaikutuksista väestön toimeentuloon ja kuntatalouteen puhumattakaan.

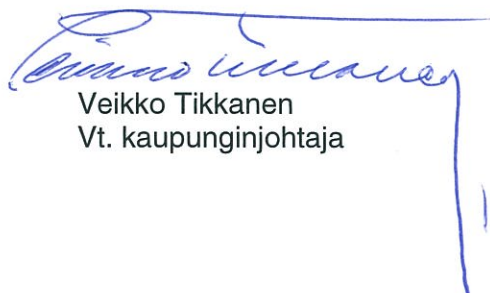
Rakennemuutoksen vaikutukset määräytymistekijänä ovat kustannuksiltaan jossain määrin arvioitavissa, minkä takia uuteen vos-järjestelmään tulisi sisällyttää rakennemuutos määräytymistekijänä. Uusi määräytymistekijä kannustaisi kuntia toimiin, joilla tiedossa olevaan rakennemuutokseen sopeudutaan pidemmällä aikavälillä ennakoivasti eikä vasta siten, kun on tapahtunut ”äkillinen rakennemuutos”.

4. Verotuloista ja työpaikkaomavaraisuudesta vos-järjestelmässä

Verotulotasauksen perusajatus on kuntien välisten verotulojen tasaaminen, minkä johdosta kiinteistövero kokonaisuudessaan tulisi palauttaa laskelmaan.

Uudessa järjestelmässä täytyy olla mekanismi, jonka avulla verotulo, työpaikkaomavaraisuus ja mahdollisesti muutkin tekijät toimivat kuntatalouden tulojen vähennyksiä kompensoivasti rakennemuutoskunnissa. Uudessa mallissa kunta hyötyy verotulojen kasvusta, kun nykyjärjestelmässä kasvu vähentää tasaustlisää.

Pyhäjärven kaupunginhallitus

Veikko Tikkanen
Vt. kaupunginjohtaja